

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

Изх. № 5992/2014 г.
София, 28.07.14

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА
КОЛЕГИИТЕ ВЪВ ВЪРХОВНИЯ
АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД

ИСКАНЕ
от
СОТИР ЦАЦАРОВ – ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА РБ

ОТНОСНО: Дължимостта на годишните такси по чл.102, ал.3, т.3, б. б. „а” и „б” от Закона за радиото и телевизията /ЗРТ/ при неосъществяване на дейността от лицензираните или регистрираните оператори.

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

Съгласно разпоредбите на чл.102, ал.3, т.3, б. б. „а” и „б” от Закона за радиото и телевизията /ЗРТ/ радио- и телевизионните оператори заплащат годишни такси за надзор върху дейността на лицензирания радио- и телевизионен оператор за спазването на закона и на условията, при които е издадена лицензията, съответно за надзор върху дейността на регистрирания радио- и телевизионен оператор за спазване на заявения програмен продукт, програмна концепция, програмен профил или програмна схема.

Според ал.5 на чл.102 от ЗРТ размерът на годишната такса се определя съобразно необходимите административни разходи на Съвета за електронни медии /СЕМ/ за надзорът по спазването на условията по предоставянето на услугите въз основа на три критерия, а в ал.7, т.2 на същия член е посочено, че таксата по ал.3 се определя в съответствие с принципа на пропорционалност по отношение на административните разходи.

В съдебните актове на Върховния административен съд /ВАС/ съществува противоречива съдебна практика по въпроса дължат ли се годишните такси по чл.102, ал.3, т.3, б. б. „а” и „б” от ЗРТ за надзор върху дейността на лицензираните, съответно регистрираните, радио- и телевизионни оператори, когато те не са осъществявали такава дейност.

1. Една група съдебни състави се позовават на посоченото в мотивите на решение № 11/2003 г. на Конституционния съд на РБ по к.д. № 9/2003 г., че в теорията на финансите таксата се схваща като плащане в полза на държавния бюджет от физическо или юридическо лице за извършено действие в полза на платеща или за оказана му някаква услуга от определен орган, като основание за плащане на таксата е ползването на услугата или предизвикване на действие на държавен орган в полза на платеща на таксата. Без значение е дали таксата се дължи за предоставяне на услуга или за осъществяван надзор като дейност, след като законът и двата случая изисква извършването на такава като основание за плащането на таксата. Плащане към бюджета, което не е обвързано с конкретна услуга или конкретно действие, извършено от държавен орган, се нарича данък.

Тези съдебни състави приемат, че анализът на разпоредбите на чл.102, ал.3, т.3 от ЗРТ сочи, че предназначението на събираните от СЕМ годишни такси е да покриват извършените от него административни разходи, свързани с надзора върху дейността за спазване на условията, предвидени в лицензиите, и на условията при които е извършена регистрацията, и следователно се касае до парични средства, които покриват разходите на органа, който предоставя тази услуга. Предпоставка за събирането на годишните такси от СЕМ е този орган реално да е упражнил надзор относно спазването на закона и на условията на лицензията, съответно за

спазването на заявените програмни проекти, концепции, профили и схеми.

В тези съдебни решения се отбелязва, че когато операторът не е започвал или извършвал лицензираната или регистрирана дейност, то очевидно няма как СЕМ да е упражнявал надзор върху такава дейност и да е извършвал административни разходи, свързани с нея.

В този смисъл са следните решения на 5-членни състави на ВАС:

- решение № 16794/16.12.2013 г. по адм. дело № 1893/2012 г.;
- решение № 2056/10.02.2012 г. по адм. дело № 16658/2011 г.;
- решение № 13945/31.10.2011 г. по адм. дело № 9158/2011 г.;
- решение № 13946/31.10.2011 г. по адм. дело № 9291/2011 г.;
- решение № 12811/10.10.2011 г. по адм. дело № 7367/2011 г.;
- решение № 7102/31.05.2010 г. по адм. дело № 1279/2010 г.;
- решение № 9442/06.07.2010 г. по адм. дело № 6405/2010 г.;
- решение № 2402/17.02.2011 г. по адм. дело № 10019/2010 г. и други

съдебни актове на ВАС.

2. Други съдебни състави на ВАС посочват в съдебните си актове, че таксите са вид публично държавно вземане, установено от държавата, но определено едностранно като размер, срок и начин на плащане с акт на оправомощени органи. Те се събират от държавните учреждения във връзка с престация на държавата като дейност, услуга или издаване на документ, израз са на властнически правомощия и са скрепени с държавна принуда.

Тези състави отбелязват, че в случаите на чл.102, ал.3, т.3, б. б. „а” и „б” от ЗРТ със закон е установена задължително проста годишна такса за надзор върху дейността на лицензираните или регистрираните оператори. Таксата се заплаща за осъществяване на надзорна държавна дейност, определена като такава с чл.32 и чл.33 от ЗРТ. Следователно престацията, която държавата дължи срещу таксата е осъществяване на контролна дейност спрямо операторите чрез функционирането на специализирания държавен орган – СЕМ. Началният момент, от който е допустимо осъществяването на тази надзорна дейност, от страна на държавата чрез създадения от нея и функциониращ регулаторен орган спрямо оператора, е

издаването на лицензията от СЕМ, съответно регистрацията, а крайният момент е прекратяването на лицензията, съответно заличаване на регистрацията.

Тези състави приемат, че това са правнорелевантните факти за съществуването на материалното правоотношение между държавата и задължения правен субект за плащане на годишната такса, а не дали фактически операторът е извършвал или не е извършвал лицензираната или регистрираната дейност, нито дали има фактически действия за надзор от страна на СЕМ спрямо дадения оператор.

В този смисъл са следните решения на 5-членни състави на ВАС:

- решение № 8840/25.06.2014 г. по адм. дело № 4871/2014 г.;
- решение № 6329/10.05.2013 г. по адм. дело № 13795/2012 г.;
- решение № 12098/02.10.2012 г. по адм. дело № 8377/2012 г.;
- решение № 3610/13.03.2012 г. по адм. дело № 16014/2011 г.;
- решение № 2882/28.02.2012 г. по адм. дело № 16528/2011 г.;
- решение № 17281/29.12.2011 г. по адм. дело № 12778/2011 г.;
- решение № 14992/16.11.2011 г. по адм. дело № 9787/2011 г.;
- решение № 9889/04.07.2011 г. по адм. дело № 5555/2011 г.;
- решение № 9515/28.06.2011 г. по адм. дело № 3883/2011 г.;
- решение № 6455/10.05.2011 г. по адм. дело № 2353/2011 г.;
- решение № 5713/26.04.2011 г. по адм. дело № 667/2011 г.;
- решение № 10009/05.07.2011 г. по адм. дело № 5298/2011 г. и други

съдебни актове на ВАС.

Тази противоречива съдебна практика налага приемането на тълкувателно решение от Общото събрание на колегиите във Върховния административен съд.

Поради изложеното и на основание чл.125 от ЗСВ правя следното

ИСКАНЕ:

Общото събрание на колегиите във ВАС да приеме тълкувателно решение по следния въпрос:

Дължат ли се годишните такси по чл.102, ал.3, т.3, б. б. „а” и „б” от Закона за радиото и телевизията за надзор върху дейността на лицензираните, съответно регистрираните, радио- и телевизионни оператори, когато те не са осъществявали такава дейност ?

ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ:

 /С. Цацаров/